

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

گروه علوم اجتماعی

گرایش جامعه‌شناسی

ترس از جرم زنان در فضاهای عمومی شهر رشت

از

سمیه سلیمانی فصیح

استاد راهنما

دکتر فردین علیخواه

استاد مشاور

دکتر محمد مهدی رحمتی

تقدیم به روح پدرم

و به مادرم

که انسانی زیستن را به من آموختند

تقدیر و تشکر:

بر خود لازم میدانم از حسن نظر و هم‌راهیهای جناب آقای دکتر علیخواه و دکتر رحمتی تشکر نمایم که جز با بردباری ایشان انجام این پژوهش به این صورت فراهم نمی‌آمد. همچنین از جناب دکتر عبداللهی و دکتر کنعانی که زحمت داوری این رساله را بر عهده گرفتند تشکر کنم و در نهایت از دوستان خوبم خانمهای حسین زاده و حدادی و خانواده ام که همیشه همراه و یاریگر من بوده‌اند نهایت قدر دانی و تشکر را داشته باشم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
.....	چکیده فارسی
.....	چکیده انگلیسی
۱.....	فصل اول: کلیات
۲.....	۱-۱ مقدمه
۳.....	۱-۲ بیان مسئله
۴.....	۱-۳ ضرورت و اهداف پژوهش
۶.....	۱-۴ پرسشهای پژوهش
۶.....	۱-۵ ساختار پژوهش
۶.....	فصل دوم: مبانی نظری و تجربی تحقیق
۸.....	۲-۱ پیشینه تجربی پژوهش:
۸.....	۲-۱-۱ تحقیقات داخلی
۱۳.....	۲-۱-۲ تحقیقات خارجی
۱۸.....	۲-۲ ادبیات نظری
۱۸.....	۲-۲-۱ اهمیت فضای شهری
۱۹.....	۲-۲-۲ تجربه زنان از فضای شهری
۲۲.....	۲-۲-۳ امنیت زنان در فضای شهری
۲۳.....	۲-۲-۴ دیدگاه های تبیین کننده ترس از جرم:
۲۳.....	۲-۲-۴-۱ رویکردهای محیطی-فضایی نسبت به ترس از جرم:
۲۳.....	۲-۲-۴-۲ رویکرد بی سازمانی اجتماعی
۲۴.....	۲-۲-۴-۳ رویکرد های غیر محیطی نسبت به ترس از جرم
۲۴.....	۲-۲-۴-۴ رویکردهای فمینیستی و ترس از جرم
۲۵.....	۲-۲-۴-۵ رویکرد فمینیستی به امنیت اجتماعی
۲۷.....	۲-۲-۴-۶ نظریه های امنیت اجتماعی
۲۸.....	۲-۲-۴-۷ نظریه های تبیین کننده خشونت علیه زنان
۳۰.....	۲-۲-۴-۸ زنان و اقتدار مردانه
۳۱.....	۲-۲-۳ عوامل جمعیت‌شناختی
۳۲.....	۲-۲-۴ رویکرد آسیب پذیری

۳۳	۲-۲-۴ دیدگاه تأثیر رسانه
۳۳	۲-۳-۳ چارچوب نظری
۳۷	۲-۴-۴ فرضیه های تحقیق:
۳۸	فصل سوم: روش شناسی
۳۹	۳-۱ مقدمه
۳۹	۳-۲ تعریف نظری و عملیاتی مفاهیم
۴۲	۳-۳ روش مطالعه
۴۲	۳-۴ روش نمونه گیری
۴۲	۳-۵ جامعه آماری
۴۳	۳-۶ حجم نمونه
۴۳	۳-۷ اعتبار و پایایی
۴۴	۳-۸ روش تجزیه و تحلیل اطلاعات
۴۵	فصل چهارم: یافته های پژوهش
۴۶	۴-۱ مقدمه
۴۶	۴-۲ توصیف یافته ها
۴۶	۴-۲-۱ سن
۴۷	۴-۲-۲ وضعیت تأهل
۴۸	۴-۲-۳ میزان تحصیلات
۴۸	۴-۲-۴ وضعیت اشتغال
۴۹	۴-۲-۵ درآمد
۵۰	۴-۲-۶ پایگاه اقتصادی- اجتماعی
۵۰	۴-۲-۷ محله سکونت
۵۱	۴-۲-۸ مدت سکونت
۵۲	۴-۲-۹ میزان ترس از جرم
۵۳	۴-۲-۱۰ میزان تجربه ی بزه دیدگی یا قربانی جرم شدن
۵۳	۴-۲-۱۱ میزان بی نظمی اجتماعی
۵۴	۴-۲-۱۲ تنوع قومی- زبانی
۵۴	۴-۲-۱۳ قومیت های ساکن در محله زندگی
۵۵	۴-۲-۱۴ مهاجران ساکن در محله زندگی
۵۶	۴-۲-۱۶ پیوند محله ای

۵۷	۲-۴-۱۷	عکس العمل زنان هنگام بروز خطر
۵۸	۲-۴-۱۸	تدابیر دفاعی زنان برای بهبود امنیت
۵۸	۲-۴-۱۹	پیشنهادات برای مسئولان جهت بهتر شدن وضع امنیت زنان
۵۹	۳-۴	تحلیل داده ها
۵۹	۱-۳-۴	بررسی رابطه بین نوع محله زندگی پاسخگویان و میزان ترس از جرم
۶۲	۲-۳-۴	بررسی رابطه تجربه بزه دیده گی و ترس از جرم
۶۲	۳-۳-۴	بررسی رابطه بی نظمی فیزیکی- اجتماعی و ترس از جرم
۶۳	۴-۳-۴	بررسی رابطه پیوند محله ای و ترس از جرم
۶۳	۵-۳-۴	بررسی رابطه تنوع قومی- زبانی و ترس از جرم
۶۳	۶-۳-۴	بررسی رابطه نگرانی اجتماعی و ترس از جرم
۶۴	۷-۳-۴	بررسی رابطه پایگاه اقتصادی اجتماعی و ترس از جرم
۶۵	۸-۳-۴	بررسی رابطه سن و ترس از جرم
۶۵	۹-۳-۴	بررسی رابطه وضعیت تاهل و ترس از جرم
۶۸	۴-۴	یافته های جانبی پژوهش
۶۸	۱-۴-۴	بررسی رابطه بین تجربه بزه دیده گی و میزان بی نظمی اجتماعی- فیزیکی
۶۸	۲-۴-۴	بررسی رابطه تجربه بزه دیده گی و سن
۶۸	۳-۴-۴	بررسی رابطه بین تجربه بزه دیده گی و نگرانی اجتماعی
۶۹	۴-۴-۴	بررسی رابطه بین تجربه بزه دیده گی و تنوع قومی-زبانی
۶۹	۵-۴-۴	بررسی رابطه بین تجربه بزه دیده گی و پیوند محله ای
۷۰	۶-۴-۴	بررسی رابطه بی نظمی فیزیکی و نگرانی اجتماعی
۷۰	۷-۴-۴	بررسی رابطه بین بی نظمی اجتماعی- فیزیکی و تنوع قومی-زبانی
۷۰	۸-۴-۴	بررسی رابطه بی نظمی اجتماعی- فیزیکی و درآمد
۷۰	۹-۴-۴	بررسی رابطه بی نظمی اجتماعی- فیزیکی و پایگاه اقتصادی- اجتماعی
۷۱	۱۰-۴-۴	بررسی رابطه نگرانی اجتماعی و تنوع قومی- زبانی
۷۱	۱۱-۴-۴	بررسی رابطه نگرانی اجتماعی و پیوند محله ای
۷۲	۱۲-۴-۴	بررسی رابطه پیوند محله ای و سن پاسخگویان
۷۲	۱۳-۴-۴	میزان بی نظمی اجتماعی- فیزیکی در محلات مختلف
۷۳	۱۴-۴-۴	میزان تنوع قومی در محله های مختلف
۷۴	۱۵-۴-۴	بررسی رابطه پایگاه اقتصادی- اجتماعی و نوع محله ی پاسخگویان
۷۵	۱۶-۴-۴	بررسی رابطه تجربه بزه دیده گی و وضعیت تاهل

۴-۴ یافته های کیفی (مصاحبه ها):	۷۷
فصل پنجم: نتیجه گیری	۷۹
۵-۱ نتیجه گیری	۸۰
۵-۲ محدودیت های پژوهش	۸۴
۵-۳ پیشنهادات برای تحقیقات آتی	۸۴
منابع فارسی:	۸۵
منابع لاتین	۸۷
ضمائم	۸۸

فهرست جداول و نمودارها

صفحه	عنوان
۴۴	جدول (۱) میزان پایایی.....
۴۷	جدول (۲) آماره های توصیفی مربوط به سن پاسخگویان.....
۴۷	جدول (۳) توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس وضعیت تأهل.....
۴۸	جدول (۴) توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس میزان تحصیلات.....
۴۸	جدول (۵) توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس وضعیت اشتغال.....
۴۹	جدول (۶) آماره های توصیفی مربوط به میزان درآمد پاسخگویان (به تومان).....
۵۰	جدول (۷) توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس پایگاه اقتصادی - اجتماعی.....
۵۰	جدول (۸) توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب محله سکونت.....
۵۱	جدول (۹) آماره های توصیفی مربوط به مدت سکونت پاسخگویان در محله.....
۵۲	جدول (۱۰) توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس میزان ترس از جرم.....
۵۳	جدول (۱۱) توزیع پاسخگویان بر اساس میزان تجربه ی بزه دیدگی.....
۵۳	جدول (۱۲) میزان بی نظمی اجتماعی - فیزیکی در محله ی زندگی پاسخگویان.....
۵۴	جدول (۱۳) میزان تنوع قومی - زبانی در محله زندگی پاسخگویان.....
۵۴	جدول (۱۴) توزیع فراوانی قومیت های ساکن در محله ی زندگی پاسخگویان.....
۵۵	جدول (۱۵) توزیع فراوانی مهاجران ساکن در محله زندگی پاسخگویان.....
۵۶	جدول (۱۶) توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس میزان نگرانی اجتماعی.....
۵۶	جدول (۱۷) توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس میزان پیوند محله ای.....
۵۷	جدول (۱۸) توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس نوع عکس العمل زنان هنگام بروز خطر.....
۵۸	جدول (۱۹) تدابیر دفاعی زنان برای بهبود امنیت.....
۵۸	جدول (۲۰) پیشنهادات زنان پاسخگو به مسئولان برای بهبود امنیت زنان.....
۵۹	جدول (۲۱) میانگین ترس از جرم در محله های مختلف.....
۶۰	جدول (۲۲): نتایج آزمون آنالیز واریانس یک طرفه بین نوع محل زندگی زنان و میزان ترس از جرم.....
۶۰	جدول (۲۳) نتایج آزمون شفه برای تعیین معناداری تفاوت میانگین های ترس از جرم در محله های مختلف.....

- ۶۱ جدول (۲۴) آزمون همگنی واریانس های ترس از جرم در محله های مختلف
- ۶۲ جدول (۲۵) توزیع فراوانی ترس از جرم در محله های مختلف
- ۶۲ جدول (۲۶) نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین تجربه بزه دیدگی و ترس از جرم
- ۶۳ جدول (۲۷) نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین بی نظمی اجتماعی - فیزیکی و ترس از جرم
- ۶۴ جدول (۲۸) نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین پیوند های محله ای و ترس از جرم
- ۶۴ جدول (۲۹) نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین تنوع قومی - زبانی و ترس از جرم
- ۶۵ جدول (۳۰) نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین نگرانی اجتماعی و ترس از جرم
- ۶۵ جدول (۳۱) نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین پایگاه اقتصادی - اجتماعی و ترس از جرم
- ۶۶ جدول (۳۲) نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین سن و ترس از جرم
- ۶۶ جدول (۳۳) میانگین ترس از جرم بر اساس وضعیت تأهل
- ۶۷ جدول (۳۴): نتایج آزمون آنالیز واریانس یک طرفه بین وضعیت تأهل زنان و میزان ترس از جرم
- ۶۸ جدول (۳۵) سرنوشت فرضیه های تحقیق
- جدول (۳۶) نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین بی نظمی اجتماعی و فیزیکی، سن افراد، میزان نگرانی اجتماعی، تنوع قومی زبانی و پیوندهای محله ای با میزان تجربه بزه دیدگی
- ۷۱ جدول (۳۷) نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین نگرانی اجتماعی - فیزیکی، تنوع قومی - زبانی، درآمد و پایگاه اقتصادی - اجتماعی با بی نظمی اجتماعی و فیزیکی
- ۷۳ جدول (۳۸) نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین میزان تنوع قومی - زبانی و میزان پیوندهای محله ای با میزان نگرانی اجتماعی و میزان پیوندهای محله ای با سن
- ۷۴ جدول (۳۹) میانگین بی نظمی اجتماعی - فیزیکی در محله های مختلف
- ۷۵ جدول (۴۰): نتایج آزمون آنالیز واریانس یک طرفه بین محل زندگی پاسخگویان و بی نظمی اجتماعی - فیزیکی
- ۷۶ جدول (۴۱) میانگین تنوع قومی - زبانی در محله های مختلف
- ۷۶ جدول (۴۲): نتایج آزمون آنالیز واریانس یک طرفه بین محل زندگی پاسخگویان و تنوع قومی - زبانی
- ۷۷ جدول (۴۳) میانگین پایگاه اقتصادی - اجتماعی در محله های مختلف

- جدول (۴۴): نتایج آزمون آنالیز واریانس یک طرفه بین محل زندگی پاسخگویان و پایگاه اقتصادی-اجتماعی..... ۷۷
- جدول (۴۵) میانگین تجربه بزه دیدگی بر اساس وضعیت تأهل..... ۷۸
- جدول (۴۴): نتایج آزمون آنالیز واریانس یک طرفه بین محل زندگی پاسخگویان و پایگاه اقتصادی-اجتماعی..... ۷۸
- نمودار (۱) مدل نظری..... ۳۶
- نمودار (۲) توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس میزان ترس از جرم..... ۵۲

ترس از جرم زنان در فضاهای عمومی شهر رشت

سمیه سلیمانی

امروزه ترس از جرم و عدم احساس امنیت اجتماعی، موضوعی است که بحث امنیت در شهرها را به چالش کشانده است و بدین سبب مورد توجه محققین علوم اجتماعی و جرم‌شناسی قرار گرفته است. بر اساس مطالعات انجام شده در کشورهای غربی، زنان به مراتب بیش تر از مردان از جرم می‌ترسند حال آنکه کمتر از مردان قربانی جرایم مختلف واقع می‌شوند. در رساله حاضر که مبتنی بر یک پژوهش پیمایشی و با یک نمونه ی ۴۰۰ نفری است سعی شده تا با استفاده از تجزیه و تحلیل یافته های بدست آمده، عوامل موثر بر ترس از جرم زنان در شهر رشت مورد مطالعه قرار گیرد. یافته های این پژوهش با تاکید بر رویکرد بی‌سازمانی اجتماعی و تجربه قربانی شدن، نشان میدهد که چگونه ترس از جرم زنان در فرآیند زندگی اجتماعی و درک آنها از روابط و مناسبات قدرت جنسیتی شکل گرفته است و بصورت جدایی‌گزینی های فضای شهری نمایان می‌شود.

کلید واژه: ترس از جرم، قربانی شدن، بی‌سازمانی اجتماعی

Abstract

Fear of crime among women at public spaces.

Somayeh solimani

Fear of crime and none sense of social safety are discuses that they have considered security in urban spaces. For this reason it is being important among social science and criminology scientist. In the base of performed studies in the western country women have more fear of crime than men. Therefore this research has tried to study influent factors on fear of crime by findings analyze. Method of this research is survey and the sample size is ۴۰۰.

Finding of this research with focus on victimization experience and social disorganization approach shows that how fear of crime established among women in process of social life and their understanding from gender relationship and how this matter has appeared as separation of urban spaces

Key word: fear of crime, victimization, social disorganization,

فصل اول

کلیات

فضاهای شهری، آن دسته از "فضاهای باز عمومی موجود در شهر هستند که بستر تعاملات اجتماعی می باشند." با پذیرفتن این تعریف سه شاخص اصلی برای تشخیص فضاهای شهری در عرصه عمومی شهری در اختیارمان قرار میگیرد. عمومی بودن فضا، بازبودن فضا و برقراری تعامل اجتماعی در فضا. (پاکزاد، ۱۳۸۵ به نقل از پیغمبرزاده، ۱۳۸۷: ۲۲)

بنابراین میتوان گفت فضاهای شهری، بخشی از فضاهای باز عمومی شهرها هستند که به نوعی تبلور ماهیت زندگی جمعی میباشند یعنی جایی که شهروندان در آن حضور دارند. فضای شهری صحنه ای است که داستان زندگی جمعی در آن گشوده میشود فضایی است که به همه مردم اجازه میدهد که به آن دسترسی داشته باشند و در آن فعالیت کنند در این فضا فرصت آن وجود دارد که برخی مرزهای اجتماعی شکسته شوند و برخوردهای از پیش تدوین نیافته به وقوع پیوندند و افراد در یک محیط اجتماعی جدید با هم اختلاط یابند. (همان: ۲۲)

و از طرفی تنوع و تفاوت گسترده موجود در فضاهای عمومی شهرهای بزرگ انسانهایی را در کنار هم قرار میدهد که پیرو الگوهای زندگی متفاوتی هستند و همین امر شهر را به مکانی جذاب و برانگیزاننده تبدیل میسازد که وجه دیگر این تنوع، ناشناسی است. انسانهایی که بر حسب اتفاق در یک زمان در مکان عمومی واحدی قرار دارند نسبت به هم غریبه اند، مطالعات هم نشان داده است، شرایط شهری که این ناشناسی را تشدید میکند میتواند جرم را نیز افزایش دهد، این امر منجر به افزایش آسیبهای انسانی و مخاطره پذیری کسانی میشود که به لحاظ فیزیکی آسیب پذیرترند؛ نظیر زنان.

امروزه عدم امنیت زنان در فضاهای عمومی، خصوصاً در کلان شهرها به مسئله ای جهانی بدل شده است. یکی از عوامل، این سلب امنیت گونه ای از اعمال خشونت علیه زنان است که به شکل تجاوز به حریم شخصی و رفتارهای غیر مدنی در فضاهای عمومی اتفاق می افتد و این ناشی از ساختارهای مردسالاری است که بر همه جوامع حاکم است.

۲-۱ بیان مسئله

فضای عمومی شهر، صحنه نمایش زندگی روزمره مردم است و در تقابل با فضای زندگی خصوصی تعریف میشود. اهمیت فضای عمومی به دلیل نقشی است که در توسعه جامعه دموکراتیک بازی می کند، به عبارتی چنانچه دسترسی برابر به عرصه عمومی برای همه جامعه فراهم شود، تهدید تمایز و جدایی اجتماعی کاهش می یابد و تنوع فرهنگی شکل یافته، میتواند فضای عمومی را تبدیل به مکانی نماید که افراد و گروههای مختلف بتوانند در اجرای قوانین خود گزیده، مشارکت کنند. لذا اولین گام برای دستیابی به عرصه عمومی که ضامن تحقق جامعه مدنی است تشویق مردم به حضور در فضای عمومی و یا فراهم نمودن دسترسی برابر همه افراد و گروه ها به آن است. این در حالی است که عملاً تجربه استفاده از فضاها برای همه افراد یکسان نیست و متغیری همچون جنس بر چگونگی درک شهروندان از زندگی شهری اثرگذار است و این اثرگذاری باعث شده زنان نتوانند شهروند تمام عیار به شمار آیند و به راحتی در زندگی عمومی مشارکت داشته باشند.

بنابراین یکی از مهمترین عوامل تهدیدکننده حضور همه جانبه زنان در فضاهای عمومی ترس از بزه دیده واقع شدن و یا مورد تعرض رفتارهای غیر مدنی قرار گرفتن است. که در این راستا پژوهشهای مختلف نشان داده است باینکه احتمال نرخ بزه دیده گی مردان به مراتب بالاتر از زنان است اما زنان سه برابر بیشتر از مردان میترسند. (stanko, in scott ۲۰۰۳). به نقل از صادقی، (۱۳۸۸: ۲)

ترس زنان در اغلب اوقات به لحظ آسیب پذیری آنها نسبت به آزارهای جنسی است و ترس از جرایم جنسی به سایر جرایم نیز کشیده میشود. (ferraro. ۱۹۹۶ به نقل از صادقی، ۱۳۸۸: ۱۲)

پین^۱، ترس از جرم را دامنه وسیعی از احساسات و پاسخگوییهای عملی و عاطفی افراد جامعه، نسبت به بی نظمی ها و جرایم اعمال شده در آن تعریف می کند و بیان می دارد که ترس از جرم مسئله ای انفرادی و فردی نیست که ویژگی بعضی از افراد باشد، بدان معنا که بعضی دارای آن و بعضی فاقد آن باشند، بلکه بیشتر انتقالی و موقعیتی است، به عبارت دیگر همه ما در دوران زندگی خود، تحت تاثیر تجربیات و مناسبات اجتماعی در سایه ای از ترس حرکت می کنیم (pian. ۱۹۹۸). به نقل از صادقی (۱۳۸۸: ۱)

در نهایت آنچه که محقق را به روایت این تجربه های ناخوشایند وامیدارد تجربه روزمره خودم و نیز دوستانم به عنوان دختران جوانی است که سعی داریم فعالانه در فضاهای شهری حضور پیدا کنیم ، لذت ببریم و فضایی از آن خود خلق کنیم. لذا آنچه این پژوهش بدان میپردازد، تاثیر ترس از جرم بعنوان یکی از موانع حضور مردم در فضای شهری در نتیجه عدم احساس امنیت است.

۳-۱ ضرورت و اهداف پژوهش

براون میلر^۲ معتقد است که از یک جهت همه زنان قربانیان شدیدترین شکل آزارهای جنسی یعنی تجاوز جنسی هستند. زنانی که هرگز مورد تجاوز قرار نگرفته اند. اغلب دچار اضطراباتی مشابه زنان که مورد تجاوز واقع گردیده اند، می شوند. آنها ممکن است از اینکه شب تنها بیرون بروند حتی در خیابانهای شلوغ بیمناک باشند و ممکن است تقریباً به همان اندازه از تنها بودن در یک خانه یا آپارتمان وحشت داشته باشند به عقیده او تجاوز جنسی جزئی از یک نظام تهدید مردانه است که همه زنان را در ترس و وحشت نگه میدارد. (Miler, ۱۹۷۵، به نقل از پیغمبرزاده، ۱۳۸۷: ۸)

گذشته از بعد روانی مسئله، آمارهای عینی نیز برعمومیت این محدودیتها صحه میگذارند به عنوان نمونه، براساس طرح ملی خشونت خانگی علیه زنان، که توسط وزارت کشور انجام شده است ۱۳٪ زنان بارها در خارج از خانه مورد تهدید و آزار و اذیت قرار گرفته اند. بیش از نیمی از پاسخگویان به طرح "بررسی میزان امنیت اجتماعی در بین شهروندان کشور" نیز که توسط نیروی انتظامی انجام شده است معتقدند که زنان به میزان زیاد یا بسیار زیاد مورد مزاحمت خیابانی قرار میگیرند. این در حالی است که آمار و ارقام دقیقی از آزار و اذیتهای خیابانی در مورد زنان وجود ندارد اما ما هر روزه در میدانهای اصلی و خیابانهای شلوغ شهر شاهد مواردی از هتک حرمت لفظی به خصوص نسبت به زنان هستیم که سبب عدم امنیت روانی و اجتماعی در زنان می شود.

نبود امنیت برای زنان، چه واقعی و چه بالقوه سبب میشود که زنان نتوانند شهروند تمام عیار به شمار آیند و به راحتی در زندگی عمومی مشارکت داشته باشند بدین ترتیب فضای شهری آن هیجانی را که برای مردان دارد برای زنان ندارد و میتواند برای آنان ترسناک و بیگانه باشد.

بنابراین میتوان گفت اکثر زنان به عنوان نیمی از جمعیت جامعه در معرض این آسیبهای اجتماعی قرار دارند و مردان خانواده، نیز بطور غیرمستقیم درگیر مسئله اند، چراکه دغدغه دائمی حمایت از زنان و دختران خود را دارند. خانواده ها جدا از

۲. Miler

استرسهایی که از ترس مورد آزار قرار گرفتن زنان و دخترانشان تحمل میکنند. ناچارند پول، انرژی و زمان زیادی برای دفاع از آنان صرف کنند.

بعلاوه دولت مجبور است هزینه زیادی صرف ایجاد امنیت برای زنان کند تا امنیت روشنایی در شب، استفاده از گشتهای امنیتی در مکانهای مختلف، هزینه های بالای مربوط به نظام قضایی از دادگاه گرفته تا پزشکی قانونی، هزینه های بهداشتی، درمان جسمی و روانی زنان آسیب دیده، همه در اثر وجود این ناامنی به جامعه تحمیل میشود. اما در نهایت این زنان هستند که بیشترین هزینه را میپردازند. آنها وحشتی را هر روزه تجربه میکنند. وحشتی که اعتماد به نفس آنها را میگیرد، مانع استقلالشان میشود و تجربه آنها از زندگی را در دو بعد زمان و مکان محدود میسازد.

بنابراین هدف کلی این پژوهش، بررسی، توصیف و تبیین ترس از جرم زنان در فضاهای عمومی شهر رشت میباشد.

و اهداف جزئی آن، شناخت تدابیر دفاعی زنان و نحوه مواجهه آنها با ترس در فضای شهری است.

این بررسی سعی دارد، ابزاری برای بهبود زندگی زنان باشد چرا که انعکاس دهنده تجربیات زنان، به عنوان گروهی تحت ستم و نیز روایت کننده تلاش آنان برای مبارزه علیه ساختارهای مردسالار است.

۴-۱ پرسشهای پژوهش

میزان ترس از جرم زنان در فضاهای عمومی شهر رشت چقدر است؟

آیا بین ویژگیهای جمعیت شناختی (سن، تاهل و...) و میزان ترس از جرم رابطه وجود دارد؟

آیا بین تجربه بزه دیده گی و ترس از جرم رابطه وجود دارد؟

آیا بین تنوع قومی- نژادی و ترس از جرم رابطه وجود دارد؟

آیا بین بی نظمی فیزیکی-اجتماعی و میزان ترس از جرم رابطه وجود دارد؟

آیا بین پیوند محله ای (نگرانی اجتماعی) و میزان ترس از جرم رابطه وجود دارد؟

۱-۵ ساختار پژوهش

این رساله در پنج فصل تدوین شده است؛ فصل اول کلیات طرح تحقیق، شامل: مقدمه، بیان مسئله، پرسش ها، اهداف و

ضرورت، میباشد. فصل دوم پیشینه این موضوع و ادبیات نظری و معرفی شماری از رساله ها و مقاله های ایرانی و خارجی

مرتبط با این موضوع و فصل سوم شامل روش شناسی و چگونگی عملیاتی سازی، فصل چهارم درباره ی یافته های تحقیق و

نهایتا در فصل پنجم پیشنهادات و نتیجه گیری ارائه شده است

فصل دوم

مبانی نظری و تجربی تحقیق

۲-۱ پیشینه تجربی پژوهش:

۲-۱-۱ تحقیقات داخلی

علی رغم اینکه بعد از دهه ۱۳۷۰ خشونت خانگی مورد توجه جدی پژوهشگران ایرانی قرار گرفت و تحقیقات بسیاری در مورد جنبه های مختلف خشونت علیه زنان در حوزه خصوصی انجام شد، مسئله خشونت علیه زنان در حوزه عمومی تا حد زیادی مورد غفلت محققین قرار گرفته است. از میان تحقیقات معدودی که در این زمینه صورت گرفته اند، تحقیقاتی که با روش کمی صورت گرفته اند بیشتر بر میزان شیوع آزارهای جنسی در خیابان تاکید کرده اند. تحقیقات کیفی نیز بر شرایطی که در آنها زنان آزار جنسی را تجربه میکنند و نیز واکنش آنها پرداخته اند.

۱) قسمتی از طرح ملی "بررسی خشونت خانگی علیه زنان" که توسط قاضی طباطبایی بر روی بیش از ۴۰۰۰ زن که در سال ۱۳۸۳ انجام شده است، به موضوع خشونت علیه زنان در فضاهای عمومی میپردازد. در این تحقیق نامنی در محیط به عنوان یکی از گویه های موثر در خشونت خانگی شناخته شده است. این نامنی بر اساس دو گویه اندازه گیری شده است:

۱) بارها پیش آمده است که توسط یک سری از افراد در بیرون از خانه مورد تهدید و آزار واذیت قرار گرفته ام.

۲) چندین بار تا به حال گرفتار افراد لایالی شده ام.

ترکیب این گویه ها نشان میدهد که ۸۷/۹ درصد پاسخگویان اصلاً تجربه نامنی در بیرون از خانه نداشته اند. ۲/۶ درصد در حد کم و ۵/۹ درصد در حد زیاد تجربه مزاحمت داشته اند. به نظر میرسد از آنجا که این گویه ها تاکید زیادی بر مکرر بودن تجربه نامنی داشته اند، اکثر پاسخگویان به این سوال پاسخ منفی داده اند، حتی با این وجود نیز ۱۲٪ درصد پاسخگویان اظهار داشته اند که مورد آزارهای شدید جنسی در بیرون از خانه قرار گرفته اند. از سویی دیگر این یک نرم ملی است که شامل حال شهرستانهای کوچک و دورافتاده نیز میشود و در این شهرها زنان تجربه چندانی از حضور در فضای عمومی ندارند تا در معرض چنین آزارهای جنسی شدیدی قرار بگیرند.

بر این اساس نرم ملی تجربه نامنی زنان در محیط ۱۸٪ به دست آمده است که شهرهای اصفهان، بندرعباس و زاهدان بالاتر از نرم مذکور و ارومیه، خرم آباد، زنجان، شهرکرد، کرمان، کرمانشاه، و یاسوج پایین تر از نرم مذکور بوده اند.

مقیاس مذکور برحسب تفاوت سنی پاسخگویان تفاوت معناداری ندارد با این حال افراد ۴۹ - ۴۰ ساله با میانگی ۲۲٪ درصد و افراد ۲۹-۲۵ ساله با میانگین ۱۹٪ بیشترین و ۶۵ ساله و بالاتر با میانگین ۰/۰۸ کمترین تجربه نامنی در محیط شهری را داشته اند.